

Sygn. akt I CSK 1084/22

POSTANOWIENIE

Dnia 10 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk

w sprawie z wniosku L. L.

przy uczestnictwie H. L.

o podział majątku wspólnego,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 czerwca 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestnika

od postanowienia Sądu Okręgowego w O.

z dnia 11 grudnia 2019 r., sygn. akt II Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o

charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący H. L. powołał się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej w zakresie, w jakim wskazuje ona na niewłaściwe w okolicznościach sprawy zastosowanie art. 212 § 3 k.c. i art. 5 k.c.

Zgodnie z utrwalonym poglądem, oczywista zasadność skargi oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Jest tak wtedy, gdy bez wątpienia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumenty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka zaskarżenia. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156 i z dnia 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18, niepubl.).

Sąd Okręgowy uwzględnił częściowo apelację skarżącego, zmniejszając o 1/3 kwotę spłaty zasądzonej na rzecz wnioskodawczynie z tytułu podziału nieruchomości wchodzącej w skład gospodarstwa rolnego w Ł. Zdaniem Sądu, obniżenie spłaty było uzasadnione dążeniem do uniknięcia pokrzywdzenia uczestnika i jego rodziny, mając na względzie okoliczności, w których nieruchomość stała się elementem majątku wspólnego byłych małżonków. Podstawą prawną obniżenia spłaty Sąd uczynił art. 5 k.c. W konsekwencji, w miejsce spłaty w kwocie 414 765,05 zł, Sąd zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie kwotę 306 331,96 zł, rozkładając jej zapłatę, w ślad za Sądem Rejonowym, na pięć rocznych rat, wydłużając termin ich płatności każdorazowo do dnia 31 grudnia.

Zestawiając to stanowisko, z uwzględnieniem pozostałych ustaleń faktycznych sprawy, z argumentami wniosku, nie można było przyjąć, że sposób zastosowania *in casu* art. 212 § 3 k.c., a także art. 5 k.c. był nieprawidłowy w sposób oczywisty i elementarny, czego wymaga przyczyna kasacyjna określona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Powołując się na fakt wszczęcia wobec uczestnika postępowania egzekucyjnego i dowody złożone do akt sprawy, mające wykazywać, że uczestnik nie jest w stanie wywiązać się z ciężaru spłaty rat w określonej przez Sąd Okręgowy wysokości, skarżący zmierzał w istocie do narzucenia Sądowi Najwyższemu roli sądu faktu, niezgodnej z jego procesową i ustrojową pozycją, jak również z ogólnymi założeniami postępowania kasacyjnego (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Oznaczając wysokość i terminy spłaty rat na podstawie art. 212 § 3 k.c. sąd musi rozważyć ogół aspektów sprawy, dążąc do wszechstronnego wyważenia sytuacji uczestników. Jest jasne, że dokonanie tej oceny stanowi przede wszystkim domenę sądów *meriti*. Co się tyczy art. 5 k.c., przepis ten wyraża klauzulę generalną o otwartej treści, zakładając świadome pozostawienie sądom luzów decyzyjnych, mających służyć uelastycznieniu porządku prawnego. Skuteczne powołanie się w tym przypadku na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wymaga wykazania, że sąd w sposób rażący przekroczył granice uznania sędziowskiego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2020 r., I CSK 674/19, niepubl. i - odpowiednio - postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2021 r., V CSK 402/20, niepubl. oraz powołane tam dalsze orzecznictwo). Wywody wniosku – z uwzględnieniem zakresu kognicji Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym – nie stanowiły podłoża do przyjęcia, aby sytuacja taka miała miejsce w okolicznościach sprawy.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji. O zwrocie kosztów postępowania kasacyjnego na rzecz wnioskodawczyni nie orzeczono z uwagi na brak adekwatnego wniosku złożonego w odpowiedzi na skargę kasacyjną (*arg. ex art. 109 § 1 zdanie pierwsze w związku z art. 391 § 1, art. 398²¹ i art. 13 § 2 k.p.c.*).

